



ALATI ZA REFLEKSIJU O KVALITETI NASTAVNIKA

Naziv

REFLEKSIJA O SLUŽBENIM DOKUMENTIMA O KVALITETI NASTAVNIKA

Ciljevi

Potaknuti refleksiju proučavanjem i uspoređivanjem nacionalnih i europskih dokumenata o kvaliteti nastavnika i povezujući ih s vlastitim mentalnim modelima kvalitete nastavnika.

Ciljna skupina

Ovaj alat se može koristiti s različitim ciljnim skupinama. Može se uporabiti u radu s grupom nastavnika, metodičara, budućih nastavnika (studenata) i ravnatelja (i u mješovitim grupama) u institucionalnom, nacionalnom i internacionalnom ambijentu. Veličina grupe nije striktno zadana: najmanji broj sudionika je osam a najveći 20.

Opis

Cilj je ovoga alata pomoći studentima (budućim nastavnicima), nastavnicima, metodičarima i ostalima prepoznati i osvijestiti implicitno (neizrečeno) znanje i vlastite teorije o nastavničkoj profesiji i kvaliteti nastavnika. Namjera je alata i da na temelju kolegijalne rasprave o pročitanim formalnim dokumentima potakne ponovno razmatranje i formuliranje vlastitih vjerovanja. Uporabom ovog alata nastoji se omogućiti sudionicima da postanu agenti vlastitog profesionalnog razvoja i razvoja nastavničke profesije.

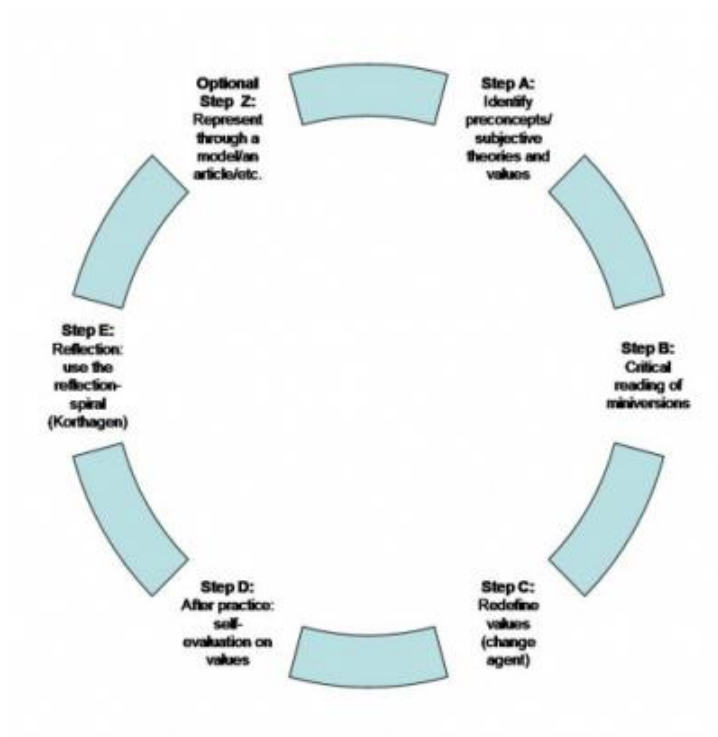
Alat se sastoji od 5 obveznih i 1 neobveznog koraka. Svaki se korak sastoji od nekoliko faza u kojima sudionici, samostalno ili u grupi, reflektiraju o kvaliteti nastavnika.

Metodologija

Alat sa sastoji od sljedećih koraka:



Identifying Teacher Quality



Korak A: Identificiranje osobnih vrijednosti i predodžbi (vlastite teorije)

Koristeći misaone mape, dovršavajući nedovršene rečenice, definirajući pojam “dobrog nastavnika”, sudionici promišljaju o vlastitim gledištima o kvaliteti nastavnika.

Vrijeme: 1, 5 sat

Background dokument

Korak B: Kriitičko čitanje skraćene verzije službenih dokumenata

Sudionici trebaju pročitati skraćenu verziju nacionalnih dokumenata o kvaliteti nastavnika. Sudionici sami odlučuju koju će skraćenu verziju pročitati. Na ovoj mrežnoj stranici nalazi se šest kratkih verzija dokumenata iz : Češke Republike, Estonije, Nizozemske, Poljske, Slovenije i Ujedinjenog kraljevstva. Nakon što pročitaju tekst sudionici daju komentare s obzirom na vlastita gledišta. Trajanje aktivnosti ovisi o broju dokumenata koji se čitaju i o tome čitaju li se dokumenti kod kuće ili tijekom sesije.

Vrijeme: najkraće 2 najdulje 8 sati

Background dokument

Korak C: Redefiniranje vrijednosti (promjena agenta)

Ovisno o ishodima koraka B, sudionici će ili napraviti SWAT analizu vlastitih predodžbi i službenih smjernica ili će ponovno razmotriti nedovršene rečenice iz koraka A. Ovaj



Identifying Teacher Quality

korak će svakog sudionika dovesti do redefiniranja vrijednosti i vjerovanja o kvaliteti nastavnika.

Vrijeme: 2-4 sata

Background dokument

Korak D: Nastavna praksa: samovrjednovanje vrijednosti

Sudionici će za vrijeme i po završetku nastavne prakse koristiti jedan ili više alata koji će im pomoći doznati je li se njihovo ponašanje u razredu promijenilo i, ako jest, na koji način i zašto. Ostala pitanja za refleksiju su: Kako sustudenti, kolege, menadžeri i drugi primjećuju tu promjenu u ponašanju? Na koji način je ta promjena u ponašanju utjecala na samu nastavnu praksu?

Za potrebe ovog koraka alati se mogu naći u kutiji za alat. Vidjeti overview of applicable tools i toolboxoverview na ovoj mrežnoj stranici. Preporuča se uporaba tri različita alata.

Vrijeme: 3-9 sati

Background dokument

Korak E: Refleksija: Korthagenov krug refleksije

Osnovno pitanje na koje u ovom koraku treba odgovoriti jest: Kako ću saznati što je uistinu važno za mene i koji pristupi procesu u kojem se postaje dobar nastavnik meni odgovaraju. Za dobivanje odgovora na ovo pitanje potrebna je sustavna refleksija. "Idealni" proces opisan je u modelu kojega je izradio Korthagen. Model prikazuje ciklus akcije: → evaluacija → osviještenost → razvoj alternativa → isprobavanje alternativa = akcija.

Vrijeme: jedan sat za domaći rad i dva sata za sesiju. Ukupno: 1-3 sata.

Background dokument

Korak Z (neobvezni): izrada vizualne prezentacije

Sudionici mogu napraviti vizualnu prezentaciju kvalitete nastavnika. Prezentacija se može izraditi na više načina. Kao sastavni dio ovog koraka može se organizirati izložba ili izvršiti dodatni zadaci.

Vrijeme: 30 minuta do 4 sata, ovisno o stupnju složenosti ovog kreativnog dijela aktivnosti.

Background dokument

Varijacije

Varijacije su moguće u svakom koraku, npr. varijacije u uporabi odabranih alata, varijacije u veličini grupe ili trajanju određenog koraka. Pogledati *background* dokument za svaki korak.

Background i izvori

Poučavanje, vlastite teorije, predodžbe, neizrečeno znanje, vlastita vjerovanja, vlastita filozofija, praktično znanje, implicitne teorije, "gestalt", itd. izučavaju se posljednjih



Identifying Teacher Quality

tridesetak godina (Schön 1983, Tann 1993, McIntyre 1993, Kagan 1992, Korthagen 2001, Pollard 2001, Polanyi 1967).

Ključni zadatak za obrazovanje nastavnika je razvoj vlastitog koncepta poučavanja (nastave). Nastavnikov koncept poučavanja je mentalni model koji utječe na njegove odluke, aktivnosti i refleksiju. Nastajanje toga modela je složeni proces koji se temelji na osobnim predodžbama, pogledima i idejama. Ti pogledi i ideje često nastaju na temelju ranijih iskustava, u djetinjstvu i tijekom osnovnoškolskog i srednjoškolskog obrazovanja. Nastavnikov koncept “poučavanja” obuhvaća veliku količinu subjektivnog znanja. Krićka analiza tih osobnih teorija je vjerojatno osnovna metoda kojom se otkriva to “skriveno znanje”. U cilju otkrivanja tog znanja može se koristiti teorija akcije. U teoriji akcije (znanje u akciji) verbalizirat će se “spiritus agens aktivnosti nastavnika”. Verbalizacija – potreba da se riječima izrazi ono što se ponekad samo osjeća i potreba da se definira nešto što nije sasvim jasno i što se prilično nejasno osjeća – pokazuje da je nastavnik svjestan potrebe da razumije kontekst čiji je dio. Samo je tako moguće ostvariti svrhovitu komunikaciju između teorije i prakse. Uporabom “alata za osvješćivanje” nastavnik će razviti jasan pojam o poučavanju i to na temelju argumenata (Ja mogu argumentirano objasniti svoje koncepte). Uporaba tih alata pomaže nastavnicima i da bolje reflektiraju i da budu fleksibilniji pri ponovnom evaluiranju vlastitog znanja i uvjerenja a s ciljem daljnjeg profesionalnog razvoja.

Literatura nam pruža niz dokaza o važnosti elicitiranja, verbaliziranja i osvješćivanja implicitnih, intuitivnih, skrivenih, neizrečenih teorija i predodžbi u profesionalnom razvoju nastavnika.

Uvjeti

Da bi se potakla motivacija, kreativnost i želja za samorefleksijom važno je stvoriti kooperativni i siguran ambijent. Upute za svaki korak trebaju biti jasne, a vremenski okvir treba biti fleksibilan; on će ovisiti o veličini grupe i broju dokumenata i akata koji se koriste u koraku D.

Koraci A, B i C se mogu napraviti u jednom danu, no učinci će biti veći ukoliko se realiziraju tijekom dužeg perioda.

Korak D je dobro organizirati nakon što od koraka A, B i C protekne neko vrijeme.

Alat se u većini slučajeva koristi kao sastavni dio duljeg tečaja (npr. pola godine) ali se može koristiti i kao samostalna aktivnost.

Instruktor treba poznavati osnovne činjenice o povijesnoj i kulturnoj pozadini zemlje čiji se dokument razmatra. Na te činjenice tijekom sudionicima treba skrenuti pozornost. Alat mogu koristiti svi sudionici u obrazovanju jer on vodi računa o ulogama svih dionika. Međutim, alat nije izrađen da bi se rabio izvan područja obrazovanja.

Materijali

Dokumenti, materijali i smjernice dostupni su na www.teacherqualitytoolbox.eu

Za uporabu ovog alata potrebno je računalo, projektor, ploča i *flip-chart*.



Identifying Teacher Quality

Snage i slabosti

Snage

Alat pomaže nastavnicima i studentima da osvijeste i elicitiraju implicitne i intuitivne predodžbe i vlastite teorije koje se odnose na kvalitetu nastavnika. Pomaže im i u razumijevanju vlastitih odluka i radnji. Uporaba ovog alata obogatit će sudionike tako što će im proširiti razumijevanje. Alat će pomoći i u određivanju “idealnog koncepta” kvalitete nastavnika.

Slabosti

Uporaba alata iziskuje dosta vremena. Važno je osigurati kvalitetu pisanih rezultata i grupne diskusije. Mogu se očekivati i problemi jezične naravi, posebice u grupama internacionalnog sastava.

Korak B: Kritičko čitanje mini verzije službenih dokumenata

Cilj

Osvijestiti položaj formalnih državnih dokumenata o kvaliteti nastavnika

Metodologija

Sudionik čita skraćenu verziju određenog formalnog dokumenta.

Primjer:

- niz kompetencija, standarda (koji se ovdje koriste)
- ostali formalni dokumenti

Potrebno vrijeme

2-8 sati, ovisno o broju dokumenata i načinu na koji se pristupa čitanju dokumenata; ukoliko sudionici čitaju kod kuće korak se može završiti za dva sata.

Napomena

Dodatak prikazuje način na koji se može analizirati 6 mini verzija nacionalnih setova kompetencija ili standarda nastavnika.

Opis

B.1. Kritičko čitanje

Individualni rad: pročitajte skraćene verzije relevantnih formalnih dokumenata i odgovorite na sljedeća pitanja:

- Što je, prema ovim mini verzijama, najvažnije da nastavnici znaju?
- Koje su, prema ovim mini verzijama, najvažnije vještine?
- Koje su najvažnije profesionalne vrijednosti nastavnika prikazane u ovim mini verzijama?
- Što ne razumijem? Što sam novoga saznao/la?



Identifying Teacher Quality

Alternative:

- Mogu se koristiti formalni dokumenti u izvornom obliku.
- Može se koristiti kombinacija skraćenih verzija i formalnih dokumenata.
- Sudionici mogu pročitati izbor iz dokumenata (npr. iz jedne ili dvije zemlje).
- Sudionici mogu pročitati dokumente kod kuće.

B.2. Razmjena ishoda unutar grupe

- Ishodi B.1. se prezentiraju na *flip*-kartama.
- Grupa raspravlja o ishodima.

Dodatak (može se koristiti u Koraku B)

Pitanja	Važno znanje	Važne vještine	Važne vrijednosti
Zemlje			
Češka Republika			
Estonija			
Nizozemska			
Poljska			
Slovenija			
Ujedinjeno kraljevstvo			



Identifying Teacher Quality

Korak Z: Predstavite svoje ideje koristeći se modelom, člankom itd.

Ovo je neobvezni korak.

Potrebno vrijeme:

30 minuta do 4 sata ili dulje, ovisno o obliku i intenzitetu kreativnog dijela

Informacije:

Službeni dokumenti temelje se na vrijednostima i konceptima koji su važni u različitim nacionalnim kontekstima. (Studenti) nastavnici:

- bilježe vlastite vrijednosti i predodžbe (vidjeti korak A);
- kritički čitaju nacionalne dokumente (vidjeti korak B);
- uspoređuju osobne vrijednosti s vrijednostima koje su izložene u dokumentima (vidjeti korak C);
- postaju svjesni vrijednosti koje se nameću učenicima u razredu (vidjeti korak D);
- reflektiraju o ranijim refleksijama (vidjeti korak E).

Cilj

Sudionik daje vizualno i/ili tekstualno objašnjenje osobnih koncepata i vrijednosti; na taj način pokazuje što je kvaliteta nastavnika i koje vrijednosti u obrazovanju treba poticati u poučavanju.

Ishod:

Model u obliku postera (A1) i/ili dodatno tekstualno objašnjenje (na najviše dvije stranice formata A4) i/ili neki drugi kreativni proizvod. Može se pokazati na izložbi postera a nakon toga u manjoj grupi.

Opcije:

U modelu upotrijebite kvadrate, trokute, krugove koji su međusobno povezani linijama i strelicama.

Koristite bilo koji drugi vizualni predmet koji jasno prikazuje zadatak.

Metodologija (potrebno ju je prilagoditi aktualnoj situaciji i mogućnostima):

Svaki sudionik izrađuje vlastiti model i piše objašnjenje. To se može ostvariti kroz sljedeće faze:

Prva faza: svaki sudionik stavlja na zid poster zajedno s objašnjenjem. Svaki poster dobija broj.

Druga faza: na izložbi sudionici postavljaju pitanja koja se zapisuju na velikom listu bijelog papira. Za svaki poster na raspolaganju je jedan list bijelog papira.

Treća faza: svaki sudionik uzima svoj poster, pisano objašnjenje i napisana pitanja/primjedbe.



Identifying Teacher Quality

Četvrta faza: priprema za prezentaciju; moguća su manja dotjerivanja postera i ispravke objašnjenja.

Peta faza: sudionici prezentiraju postere u podgrupama od tri do četiri osobe. Tijekom prezentacije daju povratnu obavijest o postavljenim pitanjima.

Najveća veličina grupe: 3 -16 (1- 4 manje grupe od 3- 4 sudionika).